

22. Multimediální obsah

V posledních letech se na webu objevuje čím dál více multimediálního obsahu ve formě zvuku nebo videa, případně také her nebo virtuální reality. Tyto formy informací webové stránky značně obohacují. Mohou však být zároveň zásadní překážkou přístupnosti, zejména pro lidi se zrakovým postižením, kteří nemohou vnímat vizuální informace, nebo pro lidi se sluchovým postižením, kteří nemohou naopak vnímat informace zvukové. Problém s vnímáním zvukových informací mohou mít také lidé, kteří neovládají jazyk, v němž je zvuk prezentován.

Přístupnost multimediálních informací je možné řešit pomocí **alternativní formy informací**.

Pokud je na webové stránce použito video nebo zvukové nahrávky, je také nutné zajistit, aby bylo ovládání videí nebo **spouštění zvukových nahrávek možné bez myši**, pouze pomocí klávesnice.

Multimédia mohou být pro některé uživatele problematická, zejména pro [jedince citlivé na některé světelné podněty](#) jako jsou záblesky, rychlé blikání apod. Tyto podněty se mohou stát **spouštěčem fotoepileptického záchvatu, závratí apod.**

Alternativní formy multimediálních informací

Aby uživatel se sluchovým nebo zrakovým postižením měl přístup k informacím na webových stránkách, nestačí, aby informace byly k dispozici pouze ve formě zvuku (či videa se zvukem) nebo nebo pouze obrazu videa. Je důležité poskytnout informace také alternativní formou.

Přepis zvuku do textu

Pro lidi se sluchovým postižením je nejjednodušší alternativou přepis zvuku do textu. Hodí se např. jako alternativa ke zvukovým dokumentům jako jsou podcasty, kde není třeba synchronizovat obraz se zvukem.

V některých případech může být přepis vhodným řešením i pro video. Např. pokud jde o video se záznamem přednášky, kde přednášející pouze sedí nebo stojí, nepoužívá žádné prezentace, nepíše na tabuli, nekomunikuje s posluchači a nereaguje na jejich podněty, pak není problém využít jako alternativu videa text/přepis přednášky.

Přepis je ovšem nedostatečný v případě, kdy přednášející používá a komentuje prezentaci nebo komunikuje s posluchači apod. a je tedy nutné synchronizovat zvuk/jeho alternativu s obrazem. V takovém případě je kromě přepisu vhodné připojit titulky, aby divák, který nemůže vnímat zvuk, měl k dispozici také informace ke konkrétnímu snímku prezentace, k tomu, co lektor předvádí apod.

Popis obrazu pomocí textu pro lidi se zrakovým postižením

Pro lidi se zrakovým postižením může být v některých případech alternativou videa jeho přepis do textu, který obsahuje jak texty zvukových stop, tak popis videa.

Jak vypadá přepis videa v praxi se můžete podívat např. na portále Pelion. Článek [Naučte se s NVDA: Prohlížení webu](#) je přepisem a překladem anglického videonávodu pro uživatele odečítače obrazovky NVDA.

Zvukový komentář k videu

Sledování videa usnadní lidem s postižením zraku zvukový komentář, který tam, kde to není jasné ze zvukové stopy videa, doplňuje informace o tom, co se děje na obrazovce. V uměleckých filmech to může být např. popis toho, že je zobrazena krajina s horami nebo že se stmívá, že postava sedí nebo vstává pod. V naučných videích a přednáškách to může být např. popis grafů, schémat nebo dalších důležitých informací, které jsou vnímatelné pouze zrakem.

Titulky

Pro média, v nichž je propojen obraz se zvukem, je vhodné využít titulky. Titulky by měly být synchronizované se zvukem a měly by být přesným ekvivalentem mluveného slova, ať už jde o titulky ve stejném jazyce jako mluvené slovo nebo v jiném jazyce.

Z technického hlediska mohou být titulky buď skryté nebo otevřené. Skryté titulky je možné vypnout či zapnout. V mnoha přehrávačích je také možné přizpůsobit font, velikost nebo pozadí titulků. Otevřené titulky jsou pevnou součástí videa a záleží na producentovi videa, jak titulky nastaví, uživatel nemá možnost si je přizpůsobit.

Titulky jsou zpravidla určeny pro lidi, kteří neovládají jazyk filmu, nebo pro neslyšící. Lidé, kteří neovládají použitý ve filmu (nebo jej ovládají pouze omezeně), mohou využít buď **titulky v dalších jazycích, nebo v jazyce filmu**.

Titulky pro neslyšící jsou ekvivalentem mluveného slova, navíc však obsahují informace o dalších zvucích ve filmu, (např. informaci o tom, že z dálky je slyšet příjezdějící auto, že štěká pes, že v kostele zní varhany, že se ozývá siréna).

Pokud vytváříte titulky k videím a můžete ovlivnit jejich vzhled, dbejte na dostatečný kontrast titulků vůči pozadí a dostatečnou velikost, aby byly dobře viditelné i pro ty, kdo hůře vidí

Videa s informacemi ve znakovém jazyce

Pro lidi prelingválně neslyšící, pro které je znakový jazyk mateřským jazykem, je čeština jazykem cizím. Titulky nebo přepisy a textové informace pro ně tedy sice nejsou zcela nepřístupné, ale mohou pro ně být hůře vnímatelné (asi jako pro většinu česky hovořících lidí informace třeba v němčině nebo v angličtině). Proto je vhodné některé důležité informace na webu poskytnout také ve formě videa se znakovým jazykem, která jsou zároveň doplněna tituly.

Tlumočení do znakového jazyka musí být v profesionální kvalitě, jinak může být znakový jazyk pro neslyšící hůře srozumitelný. Proto by informace ve videonahrávkách měli prezentovat buď profesionální tlumočníci do českého znakového jazyka nebo lidé, pro které je český znakový jazyk mateřským jazykem, nikoliv personál knihovny, který většinou znakový jazyk ovládá pouze v omezené míře.

Pro potenciální uživatele knihovny však mohou být přínosem videonahrávky ve znakovém jazyce, ve kterých se jim představí pracovníci knihovny, kteří znakový jazyk ovládají a pracují s lidmi se sluchovým postižením,

Obsahem videí ve znakovém jazyce mohou být např. základní informace knihovně a jejích službách, o registraci do knihovny, knihovním fondu apod. Při výběru tématu se můžete inspirovat příklady vybraných knihoven, které na svých webových stránkách nabízejí video pro neslyšící s informacemi v českém znakovém jazyce:

- [Krajská vědecká knihovna v Liberci](#);
- [Knihovna města Hradce Králové](#);
- [Knihovna Jiřího Mahena v Brně](#);
- [Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě](#);
- [Městská knihovna Cvikov](#);
- [Krajská knihovna Karlovy Vary](#).

Výběr informací, které se mají prezentovat ve znakovém jazyce, je nutné dobře promyslet. Nezapomeňte, že informace je nutné udržovat neustále aktuální a zajistit aktualizaci videonahrávek ve znakovém jazyce při každé změně služeb, knihovního řádu apod.

Pokud knihovna nemá možnost operativně reagovat na změny služeb okamžitým zveřejněním nového videa ve znakovém jazyce (např. proto, že nemá rychle k dispozici profesionálního tlumočníka do znakového jazyka), doporučujeme do videonahrávek ve znakovém jazyce z praktických důvodů nezařazovat informace, které se často mění.

Ovladatelnost multimediálního obsahu bez myši

Pro nevidomé uživatele nebo pro uživatele s tělesným postižením či motorickými poruchami je důležité zajistit, aby veškerý multimediální obsah byl přístupný i bez použití myši.

Ve většině případů jsou videa na web vkládán pomocí náhledů, které jsou odkazem na video na YouTube nebo jinou podobnou službu. Zdrojový kód rámu videa (tzv. iframe) doporučujeme opatřit titulkem (prvek „Title“), který obsahuje název videa. To umožní uživatelům, kteří používají odečítač obrazovky, zorientovat se, o jaké video jde, aniž by jej museli nejdříve spustit (viz též [alternativní popisky vložených videí](#)).

From:

<https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/> - Metodické příručky pro knihovny

Permanent link:

https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/pristupnost/multimedialni_obsah?rev=1600255169

Last update: 2020/09/16 13:19

